השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה עג.

מתני' ומים כמים כו'. מים שנתנסכו לעבודת כוכבים נפלו במים דהיתר: **גמ' ראשון ראשון.** שנפל בטיל (א) ביין כשר שבבור ומותר בהנאה. והאי דקתני לקמן (דף עד.) יין נסך שנפל בבור כולו אסור מוקי לה כשנפל בחבית גדולה ונשברה ונפל כולו כאחד: **גנו היפירא.** ולא אמרי' קמא קמא בטיל ליה ברוב: **היפירא לגו איסורא.** דקמא קמא דהיתירא בטיל ליה: ה"ג **יין במים בנותן טעם: מאי לאו חמרא דאיסורא לגו מיא דהיפירא.** וקתני מכי יהיב טעמא (ב) בחמרא מיתסר: ה"ג **לא חמרא דהיפירא בגו מיא דאיסורא.** ואשמעינן דכל כמה דיהבי מיא טעמא בחמרא איתסר עד שיבטל טעם היין את טעם המים וכגון דנפיל כוליה כחדא דלא אפשר למיא דאיסורא לבטיל (ג): ה"ג **ומדרישא מיא דאיסורא סיפא נמי מיא דאיסורא וקתני סיפא מים ביין בנותן טעם.** אלמא איסורא בגו היתירא אע"ג דרובא דהיתירא לא אמרינן קמא קמא בטל: **אמר לך רב דימי כולה מתני' היפירא בגו איסורא ורישא.** מיא דאיסורא וסיפא מיא דהיתירא. ואין הלכה כרב דימי שהרי בא רב יצחק והחמיר בא רבין והחמירו לקמן (ע"ב) פסקינן יין נסך במינו במשהו: **לרלור קטן** גרסי'. והוא פך קטן. ובערוכין לגבי בגדים כפ' אחרון (דף קג:) גרסינן לגלול קטן והוא קשר של משי: **רואין אם היסיר כאילו אינו.** ולא אמרינן הרי נאסר כל היין וכבר היין על המים להא הוי חמרא רובא אלא באיסור שנפל גרידא משערינן ואיכא מיא רובא. אלמא פליג רבין אדרב דימי ואשמעינן דמיא הוא דמבטל חמרא אבל חמרא לא מבטל חמרא: **אחלה.** קודם יין נסך דכי נפל יין נסך אשכחוה מיא ובטלוה: **מצא מין את מינו.** לבסוף ונעיור כלומר נתחזק ויתוסף איסורו וכבר יין על המים (ד). ולשון ניעור (ה) כאשר יעור משנתו כמו (ו) הניעור בלילה וכל היכא דתני מצא מין את מינו ונעור היינו פירושה. וש"מ שמפרשין ונעיור נוער מתורתו לשמוה ונדבק בחבירו ונתחזק וא"כ נוער מיבעי ליה: **ואיכא דמתני.** להא דרב שמואל בר יהודה אמתני': **מאן דמתני לה אמתני' לא בעי אחלה.** ואפי' נפל קיתון לבסוף ס"ל דמבטלין מים את האיסור: **ומאן דמתני אמילתיה דרבין בעי אחלה.** דאי לאו אחלה אתא לאשמועינן מאי קמשמע לן הא רבין נמי הכי קאמר: בטל ובנדרים (דף מ:) א"ל יוחנן (ו) גידולין של תרומה שגדלו ורבו הגדילו גידוליו על עקרו אסור אפי' להכן לאוכלן משום טבל ולא אמרינן לשון לשון בטיל וי"ל דשמעתין נמי דקאמר לשון לשון בטיל (ז) היינו עד (ח)(שיפול) שם כל כך מן היין נסך בין הכל שלא יהא בהיתר ס' אבל אם נפל כל כך מן הנסך לסירוגין בין הכל שאין בהיתר ס' כדי לבטלו אסור משום דמצא מין את מינו וניעור ותדע שכן הוא דאי לא תימא הכי ומי אם היה אדם מערה חלב בקדירה של היתר מעט מעט בסירוגין עד שנתרבה החלב לבסוף כל כך שהיה בו בנותן טעם לקדירה ומי תעלה על דעתך שהוא מותר משום קמא קמא בטיל אלא ודאי לא אמרינן קמא קמא בטיל כיון שיש כל כך מן האיסור לבסוף שהוא נותן טעם ואם תאמר כיון דעד ס' קאמר כדפרי' אם כן (ט)מה תידוש הוא זה לאשמועינן שיהא בטל עד ס' וי"ל דאתא לאשמועינן דאף על גב דקתני מתני' יין בין במשהו דלא מיירי באיסורא לגו היתירא אלא מיירי בהיתירא לגו איסורא ומ"מ ולפי' רש"י דפי' קמא קמא בטיל אפי' אין בו ס' הא (י)אקרינן במתני' (דף עד.) יין נסך שנפל לבור (כ) וי"ל דנפל בפעם אחת בקילוח אחד דלא אמר קמא קמא בטיל אבל הכא שנפל טיפה אחר טיפה מותר משום דאמר קמא קמא בטיל(י): **ת"ש** יין במים בנותן טעם מאי לאו דקנפיל חמרא דאיסורא לגו מיא דהיתירא. וקאמר דלא אמרינן קמא קמא בטיל וקשיא לרבי יוחנן וא"מ ומאי קושיא האמרינן לעיל דלא אמרינן קמא קמא בטיל כי אם עד ס' וא"כ שפיר קאמר דאוסר בנותן טעם דהיינו כי ליכא ס' וי"ל דהכי פריך מאי לאו דקנפיל לגו היתירא ומדהא סיפא מיירי באיסורא לגו היתירא ריישא נמי דקתני יין בין במשהו מיירי בכה"ג דנפל איסורא לגו היתירא וקתני במשהו וקשיא לרב דימי א"כ יוחנן: **ודוקא** צ"צור קטן דלא נפיש עמודיה אבל חבית דנפיש עמודיה לא. פר"י דה"ק רב דימי דאמר בחבית דוקא נקט חבית אבל גיגית דנפיש עמודיה טפי מחבית לא אמר קמא קמא בטיל(כ): **רואין** ההיתר כאילו אינו כו'. רבין אתא לאפלוגי אדרב דימי דאשמועינן דוקא מיא אבל חמרא לא מבטל חמרא ופ"ה דאין הלכה כרב דימי שהרי אחר רב דימי בא רב יצחק והחמיר ובא רבין והחמיר ול"ל טעם זה לאדרבה היה לנו לפסוק כשל סופרים כדברי המיקל והיינו כרב דימי דמיקל טפי מכולהו מ"מ נראה דהלכה כרבין ולא כרב דימי ולא מטעמיה דרש"י אלא משום דרבין בר אמרא הוא טפי כדאיתא ביבמות פרק הבא על יבמתו (דף פד:):

מזקיה

איכא דאמרי רבה בר רב הונא גופיה אישתי בקנישקנין: **מתני'** יין נסך אסור ואוסר בכל שהוא יין ביין ומים במים בכל שהוא יין במים ומים ביין בנותן טעם זה הכלל מין במינו במשהו ושלא במינו בנותן טעם: **גמ'** כי אתא רב דימי א"ר יוחנן המערה יין נסך מחבית לבור אפילו כל היום כולו ראשון ראשון בטל תנן יין נסך אסור ואוסר בכל שהוא מאי לאו דקא נפיל איסורא לגו התירא לא דקא נפיל התירא לגו איסורא ת"ש יין במים בנותן טעם מאי לאו דקא נפיל חמרא דאיסורא למיא דהתירא לא דקא נפיל חמרא דהתירא למיא דאיסורא ומדרישא במיא דאיסורא סיפא נמי במיא דאיסורא וקתני סיפא מים ביין בנותן טעם אמר לך רב דימי כולה מתני' התירא לגו איסורא ורישא דקא נפיל חמרא דהתירא למיא דאיסורא סיפא דקא נפיל מיא דהתירא לחמרא דאיסורא כי אתא רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן המערה יין נסך מצרצור קטן לבור אפילו כל היום כולו ראשון ראשון בטל ודוקא צרצור קטן דלא נפיש עמודיה אבל חבית דנפיש עמודיה לא כי אתא רבין אמר רבי יוחנן יין נסך שנפל לבור ונפל שם קיתון של מים רואין את ההיתר כאילו אינו והשאר מים רבין עליו ומבטלין אותו כי אתא רב שמואל בר יהודה א"ר יוחנן לא שנו אלא שנפל קיתון של מים תחלה אבל לא נפל שם קיתון של מים תחלה מצא מין את מינו וניעור איכא דמתני לה אמתני' יין ביין כל שהוא אמר רב שמואל בר יהודה א"ר יוחנן לא שנו אלא שלא נפל שם קיתון של מים אבל נפל שם קיתון של מים רואין את ההיתר כאילו אינו והשאר מים רבין עליו ומבטלין אותו מאי איכא בין לדמתני לה אמתני' בין לדמתני לה אדרבין מאן דמתני לה אמתני' לא בעי תחלה ומאן דמתני לה אדרבין בעי תחלה איתמר יין נסך שנפל לבור ונפל שם קיתון של מים אמר

איכא דאמרי רבה בר רב הונא גופיה אישתי בקנישקנין. תימה היאך היה שותה בקנישקנין והי דלא הוי חיבור מ"מ היה לו לחוש דלמא פסיק קדיש בריש עובד כוכבים ופי' ר"ח דלא מיירי עם העובד כוכבים אלא שהיה שותה עם ישראל בקנישקנין וא"ת א"כ מאי קמ"ל י"ל דקמ"ל דלא מיתסר כזמן הזה משום שמחה לאפוקי ממאן דאסר במס' שבת לשתות בקנישקנין בזמן הזה פ' במה אשה (דף סב: ע"ש היטב): **יין** ביין ומים במים במשהו. פר"מ דדוקא יין נסך ממש שנתנסך לעבודת כוכבים הוא דהוי במשהו אבל סתם יינם בששים (ז)וכן מגע עובד כוכבים (ד) במים מיירי במים שידוע שנתנסכו לעבודת כוכבים דאי בסתם מים ליכא איסור דכוותיה קתני יין שידוע שנתנסך לעבודת כוכבים אבל סתם יינם בששים ודוקא בימי התנאים והאמוראים שהיו בקיאים העובדי כוכבים בטיב עבודת כוכבים דאז שייכא ניסוך החמירו בסתם יינם לאוסרו כמו יין נסך ממש הלכך לענין ביטול כשאר איסורין דמי ובטל בששים כמו שאר איסורין: **בי** אתא רב דימי א"ר יוחנן המערה יין נסך מחבית לבור אפי' בל היום כולו ראשון ראשון בטל. פי' אפי' מתרבה היין נסך לבסוף מ"מ אמרינן לשון לשון בטל משמע הכא דרב דימי אבר קמא קמא בטיל ותימה דבבכורות פ' הלוקח (דף כב.) אמרינן הלוקח ליר מע"ה משיקו במים וטהור ממה נפשך אי רובא מיא מינהו הא עביד ליה השקה ואי רובא ליר ליר לא בר קטולי טומאה היא פי' ומיעוט מיא דאית ליה בטלי דליר הוא רוב ומסיק עלה לא שנו אלא לטבול בהן פתו אבל לקדירה לא דמצא מין את מינו וניעור ולא אמר קמא קמא בטיל ורב דימי קאמר לה להא שמעתתא התם ועוד קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן דבשמעתין א"ר יוחנן לשון לשון בטל וכנדרים (דף מ:) א"ר יוחנן (ו) גידולין של תרומה שגדלו ורבו גידוליו על עקרו אסור אפי' להכן לאוכלן משום טבל ולא אמרינן לשון לשון בטיל וי"ל דשמעתין נמי דקאמר לשון לשון בטיל (ח) היינו עד (ט)(שיפול) שם כל כך מן היין נסך בין הכל שלא יהא בהיתר ס' אבל אם נפל כל כך מן הנסך לסירוגין בין הכל שאין בהיתר ס' כדי לבטלו אסור משום דמצא מין את מינו וניעור ותדע שכן הוא דאי לא תימא הכי ומי אם היה אדם מערה חלב בקדירה של היתר מעט מעט בסירוגין עד שנתרבה החלב לבסוף כל כך שהיה בו בנותן טעם לקדירה ומי תעלה על דעתך שהוא מותר משום קמא קמא בטיל אלא ודאי לא אמרינן קמא קמא בטיל כיון שיש כל כך מן האיסור לבסוף שהוא נותן טעם ואם תאמר כיון דעד ס' קאמר כדפרי' אם כן (י)מה תידוש הוא זה לאשמועינן שיהא בטל עד ס' וי"ל דאתא לאשמועינן דאף על גב דקתני מתני' יין בין במשהו דלא מיירי באיסורא לגו היתירא אלא מיירי בהיתירא לגו איסורא ומ"מ ולפי' רש"י דפי' קמא קמא בטיל אפי' אין בו ס' הא (י)אקרינן במתני' (דף עד.) יין נסך שנפל לבור (כ) וי"ל דנפל בפעם אחת בקילוח אחד דלא אמר קמא קמא בטיל אבל הכא שנפל טיפה אחר טיפה מותר משום דאמר קמא קמא בטיל(י): **ת"ש** יין במים בנותן טעם מאי לאו דקנפיל חמרא דאיסורא לגו מיא דהיתירא. וקאמר דלא אמרינן קמא קמא בטיל וקשיא לרבי יוחנן וא"מ ומאי קושיא האמרינן לעיל דלא אמרינן קמא קמא בטיל כי אם עד ס' וא"כ שפיר קאמר דאוסר בנותן טעם דהיינו כי ליכא ס' וי"ל דהכי פריך מאי לאו דקנפיל לגו היתירא ומדהא סיפא מיירי באיסורא לגו היתירא ריישא נמי דקתני יין בין במשהו מיירי בכה"ג דנפל איסורא לגו היתירא וקתני במשהו וקשיא לרב דימי א"כ יוחנן: **ודוקא** צ"צור קטן דלא נפיש עמודיה אבל חבית דנפיש עמודיה לא. פר"י דה"ק רב דימי דאמר בחבית דוקא נקט חבית אבל גיגית דנפיש עמודיה טפי מחבית לא אמר קמא קמא בטיל(כ): **רואין** ההיתר כאילו אינו כו'. רבין אתא לאפלוגי אדרב דימי דאשמועינן דוקא מיא אבל חמרא לא מבטל חמרא ופ"ה דאין הלכה כרב דימי שהרי אחר רב דימי בא רב יצחק והחמיר ובא רבין והחמיר ול"ל טעם זה לאדרבה היה לנו לפסוק כשל סופרים כדברי המיקל והיינו כרב דימי דמיקל טפי מכולהו מ"מ נראה דהלכה כרבין ולא כרב דימי ולא מטעמיה דרש"י אלא משום דרבין בר אמרא הוא טפי כדאיתא ביבמות פרק הבא על יבמתו (דף פד:):

מסורת הש"ס

(א) [ובירושלמי ע. בכורות כב. כב.], (ב) כש"מ נוסף: כמו טומאה בגדים ונעורה, (ג) [מכריח ר"ן, ד] [תוס' פ"ג מ"ד], (ה) וכן מים במים מיירי במים שידוע שנתנסכו כל"ל ר"ת, (ו) [פרק ח ה"ב], (ז) ע"ש דשם איתא בגנים של תרומה, (ח) [כ"ל אבא יפות], (ט) כדפרי' אמרינן, (י) [וע"ע תוס' שבת סה: ד"ה שמא ותוס' ב"ק ק: ד"ה אומר ותוס' מולין פז: סד"ה רוקן אומן], (כ) [עי' תוס' יומא מ: ד"ה עליה ותוס' מנחות כב. ד"ה הדבר].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כי ובו' הייגו עד שישול שם. עיין שבת דף סה ע"ב מיס' ד"ה שמא ועיין ברכות דף כה ע"ב ברש"י ד"ה אבל וביומא דף מ ע"ב תוס' ד"ה עליה: **באא"ר** מה חידוש הוא הא. לא ומימי לכאן הא החידוש הוא לף לאילו נפל בבת אחת לא מהני ס' כתיר מ"מ בנפל בקלות אמרי' קמא קמא בטיל ואי דקושיתם מה הפרש בין ובבת אחת נמי לבטל בס' דמ"ש משהו קטן לשהו גדול הו"ל להקשות בפשיטות דלמאי צריכים לס' קמא קמא בטיל אף אם תצטרף לכל הנפילה ליתמרי דהו ס' וגם אמאי אומר ר"ל אבל חביות לא חה לא יתישב כתירוצם ול"ע:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לשון וכו' בטיל ברוב בין וכו' בשנפל חבית גדולה שנשברה ונפל: (ב) ד"ה ה"ג יין וכו' מאי לאו וכו' יהיב טעמא חמרא במיא מיתסר כל"ל והד"א: (ג) ד"ה ה"ג לא וכו' לבטיל טעמא דחמרא הס"ד: (ד) תוס' ד"ה יין וכו' וכן מגע עובד כוכבים דומיא במים דמיירי במים: (ה) ד"ה כי אתא וכו' שנפל לבור כולו אסור בהנאה ר"ל דנפל בשפם:

מוסף רש"י

וניעור. נתחזק על ידי מינו וניעור משנתו, שהיה נתחלה בטל אצל שאינו מינו, ותוגמתו בבכורות (כב.), טומאה שבטלה ומחזרה וניעורה (ערובין ג).

עין משפט נר מצוה

קכו א מיי' פט"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה מה ופט"ו הלכה ו ז ופי"ח הלכה ט) סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קלד סעיף ג:

קכז ב מיי' פט"ז שם הלכה ל טוש"ע שם סעי' ג:

קכח ג ד ה מיי' (שם) והל' מה טוש"ע שם וסעיף ג:

קכט ו מיי' שם הל' מה טוש"ע שם סעיף ג:

קל ז ח מיי' שם הלכה לא טוש"ע שם סעיף ד:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com